

Gespreksnotitie – Rondetafelgesprek Tweede Kamer

Naam: Angelique Arrindell-Stjura

Inheemse vertegenwoordiger, nazaat van de Lokono en Kalinya volkeren in Suriname

Voorzitter van Stichting Recht & Ontwikkeling voor de Inheemsens (ROI)

Datum: 15 mei 2025

1. Doorwerking van het slavernijverleden in de hedendaagse samenleving

In de presentatie van zijn literatuurverkenning over de Doorwerking van het Slavernijverleden op 15 april 2025 in opdracht van de provincie Zuid-Holland (Leiden. Museum de Lakenhal) opende prof. dr. Alex van Stipriaan met een “Disclaimer”:

“Ik ben geen onderzoek tegengekomen dat zich bezighoudt met de doorwerking van de slavernij bij Inheemsens...”. Deze autoriteit op dit vakgebied voegde eraan toe met zekerheid te kunnen stellen dat dit niet alleen gold voor deze provincie, maar voor geheel Nederland. Het genoemde onderzoek naar de Doorwerking is uitgevoerd in samenwerking met instituut Risbo (Erasmus Universiteit Rotterdam).

De excuses in december 2022 van premier Rutte en van de Koning op 1 juli 2023 Ketj Koti vormden een belangrijke erkenning — óók voor de Inheemse volkeren. Maar erkenning zonder onderbouwde kennis blijft kwetsbaar. Zolang ons verhaal ontbreekt in onderwijs, onderzoek en publieke beeldvorming, blijft onze bijdrage onzichtbaar en wordt herstel bemoeilijkt.

Onze geschiedenis begon met het vrije leven op ons land — lang vóór de kolonisatie. Eeuwenlang leefden wij met eigen bestuur, kennis en tradities. De koloniale overheersing maakte daar een einde aan: ons land werd afgepakt, verzet werd wreed onderdrukt en onze voorouders vluchtten dieper de bossen in. Ook “Roodhuiden” – of “Ingi” zoals wij wel worden genoemd: “Indianen” – zijn aanvankelijk tot slaaf gemaakt en stierven bij bosjes op de plantages door onbekende ziektes. Kort voor de onafhankelijkheid van Suriname in 1975 vroegen Inheemse leiders opnieuw om aandacht voor de erkenning van grondenrechten en zelfbeschikking. Die kwam er niet. **Nederland liet ons achter zonder bescherming of erkenning, en negeerde vredesverdragen waarin onze rechten ooit waren vastgelegd.**

Tot op heden ontbreekt structurele en juridische erkenning — in zowel Suriname als Nederland, Het gaat om minimaal 30.000 mensen in totaal. Onze geschiedenis is vrijwel afwezig in het onderwijs, terwijl onze onteigende gronden de basis vormden voor koloniale rijkdom. De impact daarvan is nog altijd merkbaar in onderwijs, beleid, representatie en maatschappelijke positie.

2. Routes naar herstel

Herstel vraagt meer dan woorden of symbolische gebaren. Het begint bij structureel, onafhankelijk onderzoek naar de Inheemse geschiedenis en de doorwerking van het koloniale verleden — waarbij het Inheemse perspectief niet alleen wordt “meegenomen”, maar mee richting geeft en dus ook zichtbaar en tastbaar wordt. Alleen dan kan herstelbeleid inclusief, duurzaam en rechtvaardig zijn.

Concreet kan rechtsherstel vorm krijgen via:

- **Onderwijs:** De instelling van een academische leerstoel gericht op Inheemse geschiedenis en erfgoed — vanuit Inheems perspectief — draagt bij aan structureel onderzoek én intellectueel

rechtsherstel. Dit vormt de basis voor lesprogramma's waarin onze geschiedenis, ons verzet en erfgoed zichtbaar en erkend worden in alle onderwijsniveaus.

- **Publieke representatie:** Structurele betrokkenheid van Inheemse vertegenwoordigers in herdenkingscomités, adviesraden en culturele instellingen.
- **Grondenrechten:** Juridische erkenning van traditionele woon- en leefgebieden, een urgent punt dat **aanhangig is gemaakt bij de VN en OAS** maar in Suriname nog altijd onopgelost is.
- **Media en beeldvorming:** Zichtbaarheid van Inheemse mensen in media en campagnes, om bewustzijn te creëren dat ook de oorspronkelijke volkeren van Suriname en het Caribisch gebied hier wonen en **(nog steeds)** bijdragen aan Nederland.
- **Cultureel centrum:** Een eigen plek voor de Inheemse gemeenschap in Nederland, waar ontmoeting, erfgoed, cultuurbewoud en beleidsontwikkeling samenkomen. Zo'n centrum versterkt zelforganisatie, herkenning en verbinding.

Daarnaast laat de praktijk zien dat ook op de arbeidsmarkt structurele uitsluiting voortduurt. Inheemsen ervaren nog altijd stereotypering en een gebrek aan culturele erkenning. Sommigen voelen zich zelfs genooddakt hun identiteit te verhullen om gelijke kansen te krijgen.

Herstel betekent: **zichtbaarheid, veiligheid, culturele erkenning, gelijke toegang en structurele vertegenwoordiging**.

In dat licht vragen wij u: hoe wordt onze rol en positie binnen deze processen concreet vormgegeven? Wordt onze bijdrage erkend als **structureel**, of blijft zij beperkt tot **symboliek**?

Duidelijkheid hierover is essentieel voor wederzijds vertrouwen en duurzame samenwerking. Alleen wanneer deze voorwaarden serieus worden meegenomen, ontstaat er een basis voor **toekomstgericht en inclusief herstelbeleid**.

3. Rol en positie van verschillende gemeenschappen

Inheemse gemeenschappen wonen, werken en leven ook in Nederland. We dragen actief bij aan de samenleving, maar blijven in de publieke beeldvorming grotendeels onzichtbaar. Ons volk bestond vóór de slavernij, leed eronder, en is er nog altijd. Zichtbaarheid is geen detail, maar een fundament voor erkenning én collectief bewustzijn.

Zo bevat het Comité Herdenking Slavernijverleden tien leden, maar zonder Inheemse vertegenwoordiger. Als reden wordt aangevoerd dat de statuten dit niet toelaten. Wel mogen we plannen indienen, **maar** zonder directe vertegenwoordiging ontbreekt structurele invloed. Dit roept een principiële vraag op: **wie behartigt de Inheemse belangen en borgt ons perspectief in dit nationale proces — niet alleen in uitvoering, maar ook in besluitvorming?** Dit onderstreept hoe structurele uitsluiting kan blijven bestaan — juist op plekken waar erkenning en inclusie centraal zouden moeten staan.

Wij dringen ons niet graag op, maar wensen ook niet te ontbreken waar we historisch en moreel thuishoren! **Herdenkingsmomenten vragen om zichtbare betrokkenheid van alle getroffen gemeenschappen.** *Inclusie is geen gunst, maar een voorwaarde voor oprecht en gedeeld herstel.*

Wij vragen geen plek aan tafel. Wij herinneren u eraan dat die plek er altijd al was.

Dank u wel.